

kacsoport kéthavonként a tapasztalokat megbeszéli, értékeli és ezen megbeszélésnek mindenkor meg kell előznie az iskolatanács ülését. Szükség esetén a munkacsoport a tanulóifjúság részére iskolagyűlés tartását javasolja a tapasztalt problémák megbeszélése érdekében.

b) *Társadalmi kapcsolatok és rendezvények munkabizottsága.*

Feladat: a szocialista szerződések megkötése a termelőszövetkezetekkel, üzemekkel, vállalatokkal. Felelős a bizottság a szerződésben foglaltak teljesítéséért, a termelőszövetkezetekkel való kapcsolat állandó erősítéséért az iskola nevelési céljainak megfelelően. A teljesítéseket a bizottság időszakonként, de legalább évi két alkalommal értékeli. A felmerült problémák megoldására, elmaradások pótlására javaslatot tesznek az igazgatóságnak. A bizottság a községit, a tanács és tömegszervezetekkel konkrét kapcsolatot tart fenn. A bizottság feladata a tanulóifjúság iskolán belüli és iskolán kívüli rendezvényeinek előkészítése, azok figyelemmel kísérése, ünnepélyek, rendezvények szocialista nevelőhatásának biztosítása. A kulturális rendezvényeken kívül a sportrendezvényeket is kíséri figyelemmel.

c) *Iskolai rend és szocialista tulajdon megőrzésére alakult munkabizottság.*

Feladata: az iskolai házirend összeállítása, abban foglaltak megvalósításának ellenőrzése. Két-három havonként értékeli az iskola külső és belső rendjét, felméri az eredményeket, hiányosságokat. A szocialista tulajdon megőrzése érdekében az egyes osztályok az osztályfőnökök vezetésével a tanévre az iskola igazgatóságától szerződésileg átveszik az osztály felszerelését és felelősséget vállalnak annak megőrzésére. (A szerződés hatálya kiterjed a nem osztályban található iskolai vagyontárgyak pl. a műhelyterem, szertárak, stb. megőrzésére is.)

d) *Esztétikai munkabizottság.*

Feladata: az iskola és az egyes osztálytermek, folyosók dekorációjának, díszítésének tervszerű irányítása, jó tanácsokkal való segítése. Különös figyelemmel kell lenni az ifj. Vöröskereszt feladatát képező és úttörőcsapaton belül megoldandó „Tiszta osztály” „Tiszta iskola”, Egészséges Ifjúság” mozgalmak, ill. versenyek feltételeinek biztosítása és a gyakorlatban való megvalósítására és ezek időnkénti értékelésére.

*Szeged Járási Pedagógus Szakszervezet
Általános iskolai Csoportja*

VETÍTÉS ÉS RAJZOLÁS MATT ÜVEGRE A FÖLDRAJZ ÓRÁN

Az elsőtétítés nélküli vetítés alkalmazása nagy lendületet adhat a szemléltetésnek. A dia-vetítő olcsó, kezelése könnyű. A tanításhoz szükséges dia-anyag folyamatos begyűjtése is lehetséges. Éppen ezért ez alkalommal nem is az elsőtétítés nélküli vetítésnek a jelentőségéről kívánunk szólni, hisz ezzel már több cikk is foglalkozott (1. és 2.), hanem inkább arról, hogy az oktatási folyamatban milyen nagy jelentősége lehet annak, ha az eddig általánosan alkalmazott pausz papír helyett *matt üveget használunk vetítőfelületként.*

A dia-vetítő a tanterem egyik sarkában áll, szembe a tanulókkal. A vetítógép és a tanulók közé kell elhelyezni a vetítőfelületet, lehetőleg úgy, hogy az ablak felől közvetlen fény ne

érje. A dia-vetítő felé az üveg fényesebb, míg a tanuló felé a matt oldala kerül. Az üveglapra ugyanúgy vetítünk, mint eddig a pausz papírra. Az üveglapnak az a nagy előnye, hogy *rajzolni is lehet rá*, amit le is lehet törölni. Rajzolni lehet rá akkor is, amikor a fekete-fehér vagy színes képet vetítettünk rá. A gép kikapcsolása esetén viszont csak a rajz látható. Éppen ezért a földrajz tanításakor sok olyan lehetőség kínálkozik, ami az ismeret nyújtását hatékonyabbá teheti.

Magyarország földrajzának a tanításakor az V. osztályban színes dia segítségével vetítsük ki a Badacsonyi látképet. A kivetített kép lehetőséget biztosít a Badacsonyi egyedi, konkrét fogalmának a kialakítására is. Még

az egyedi fogalom is az első fokú jelzések színvonalán mozog.

A matt üveg azonban arra is lehetőséget nyújt, hogy megrajzoljuk a Badacsony kontúrját, a lankásabb lejtők után, a meredekebbeket, majd a tetőt. A vetítógép kikapcsolása után már csak a rajz áll a tanulók előtt. Az a rajz, amelyik egy *térszíni kiemelkedést* ábrázol, *lejtőkkel* és a tetővel. Egy absztrakt, általános fogalomnak, — a *hegynek*, — lényeges jegyeit foglalja magába rajzunk.

A matt üvegre való vetítés, a szemléleti kiindulás, a fogalomalkotás induktív menetét biztosította. A szemlélet az első jelzőrendszerbeli alap. Mivel rendkívül fontos az eleven kapcsolatot megtartani még az általános iskola felső tagozatában is, a szemléleti alappal, — tehát a valósággal, amelyből a fogalmat elvontuk, — a gép ismét bekapcsolható és a tanulók maguk előtt láthatják a Badacsony, az egyedi fogalom képét.

Készítsünk a Badacsony déli, délies lejtőiről is egy színes diát. Ezen látható az enyhé lejtő és a szőlő. Krétával meghúzzhatjuk a lejtő vonalát, majd a napsugarak beesési szögét. A tanulókkal megfigyeljük, majd megállapítatjuk, hogy az ilyen déli, délies lejtőket nagy szögben érik a napsugarak. Ez a szög lehet még 90° -os is. Mindez igen kedvező a szőlőtermeléshez. Amikor viszont kikapcsoljuk a vetítógépet már nem a Badacsony

lejtőiről van szó, hanem hazánk minden déli vagy délies lejtőjéről, amelyek a Badacsony déli lejtőjéhez hasonlóan bőségesen, igen nagy szögben kapják a napsugarakat. Az ilyen lejtők alkalmasak a szőlő és gyümölcs termelésére. A dia-vetítő bekapcsolása ismét visszavezet a Badacsony szőlőkkel borított lejtőjéhez.

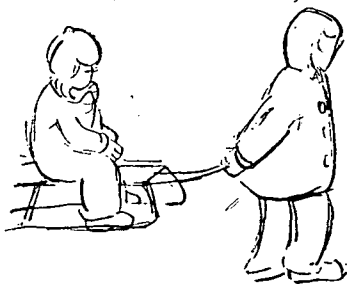
Készíthetünk olyan diákat is, amelyek hazánk, a Szovjetunió, Európa vagy más világ-részek kontúrját ábrázolják. S így kivetethetők a matt üvegre kontúrok is. Ezekbe aztán könnyen rajzolhat a tanár. A kivetített kontúrokat a legtöbb esetben nem is kell átrajzolni, legfeljebb abban az esetben, ha generalizálni akar. Természeti vagy gazdaság földrajzi anyag rögzíthető a kontúr rajzokon.

Meggyőződésünk, hogy a matt üvegre való vetítésnek és rajzolásnak sok más lehetősége kínálkozik a földrajz tanítása során, de más tárgyak tanítása alkalmával is.

Németh István

Felhasznált irodalom:

1. Dr. Ákos Károly: Az elsötétítés nélküli vetítés és alkalmazásának jelentősége a földrajzoktatásban. A földrajz tanítása, VI. évf. 1964. 1.
2. Szendrő Miklós: Készítsünk elsötétítés nélküli dia-vetítéshez ernyőt. Rajztanítás, 1963. 5. szám. V. évf.

Benkő Ildikó rajzai